

# **PREDMET: Slovenský jazyk a literatúra/SJL**

**ŠKOLA: ŠKOLA: ZŠ J. C. Hronského, Školská 10, Krupina**

**VYUČOVACÍ JAZYK: slovenský**

**VZDELÁVACIA OBLASŤ: Jazyk a komunikácia**

Časová dotácia vyučovacích hodín/týždeň – druhý ročník: **8** (6 ŠVP + 2 ŠkVP)

Časová dotácia vyučovacích hodín/týždeň – tretí ročník: **8** (6 ŠVP + 2 ŠkVP)

Časová dotácia vyučovacích hodín/týždeň – tretí ročník: **8** (6 ŠVP + 2 ŠkVP)

## **2. ROČNÍK**

Časová dotácia vyučovacích hodín/týždeň: **8** (6 ŠVP + 2 ŠkVP)

Časová dotácia SJL určená ŠVP je posilnená 2 vyučovacími hodinami/týždeň, ktoré doplnia časovú dotáciu zložky SJL - čítanie a literárna výchova zameranej na prácu s mimočítankovou literatúrou.

### **Vzdelávacie obsah a cieľové kompetencie SJL v 2. ročníku ZŠ**

Vzdelávacie obsah zahŕňa niekoľko vzdelávacích oblastí:

#### **I. Jazyková a slohová zložka**

Časová dotácia vyučovacích hodín/týždeň – druhý ročník: **3** (3 ŠVP + 0 ŠkVP)

<b>Jazyková a slohová zložka</b>	
<b>Obsah</b>	<b>Cieľové kompetencie</b>
hláska a písmeno rozlíšenie pojmov hláska – písmeno odlišnosť písmen ch, dz a dž v hovorenej reči a v písanom prejave výslovnosť hlások a písmen v slovách abeceda	- správne určovať hlásku a písmeno v daných slovách, - vymenovať počet písmen a hlások v slovách, - rozlišovať hlásky, ktoré sa zapisujú jedným písmenom od hlások, ktoré sa skladajú z dvoch písmen (dz, dž, ch), - správne vyslovovať hlásky v slovách, - napísať tlačené a písané písmená slovenskej abecedy, - vymenovať a napísať písmená v abecednom poradí, - zoraďovať slová v abecednom poradí na základe prvého písmena,
rozlišovacie znamienka: dlžeň, mäkčeň, vokáň a dve bodky rozlišovacie znamienka v grafickom prejave a ich funkcia (zmena významu slova)	- správne vyslovovať a písať hlásky s rozlišovacími znamienkami: dlžeň, mäkčeň, vokáň, dve bodky, - rozlíšiť a správne použiť slová, kde rozlišovacie znamienko mení význam slov (koza - koža...), - správne dopĺňať chýbajúce rozlišovacie znamienka do slov, - opravovať text s nesprávne uvedenými rozlišovacími znamienkami,
samohlásky: krátke a dlhé spoluhlásky: mäkké, tvrdé a obojaké dvojhlásky rozlíšenie hlások na samohlásky, spoluhlásky a dvojhlásky samohlásky: krátke a dlhé samohláska ä a jej pravopis	- samostatne vymenovať samohlásky krátke a dlhé, - samostatne vymenovať spoluhlásky: mäkké, tvrdé, obojaké, - samostatne vymenovať dvojhlásky, - v texte rozlíšiť samohlásky, spoluhlásky a dvojhlásky, - rozdeliť samohlásky na dve skupiny, - správne vyslovovať krátke a dlhé samohlásky, - uplatniť pravopis slov so samohláskou ä, - rozlíšiť význam slov, kde kvantita samohlásky mení význam slova napr. (latka – látka, sud - súd),
dvojhlásky: ia, ie, iu, ô	- správne vyslovovať a písať dvojhlásky: ia, ie, iu, ô, - správne prepisovať slabiky ja-já, je, ju-jú na začiatku a na konci slova, - zdôvodňovať pravopis v slovách s dvojhláskami: ia, ie, iu, ô,
mäkké spoluhlásky pravopis i/í po mäkkých spoluhláskach a y/ý v koreni	- identifikovať v slovách mäkké spoluhlásky č, dž, š, ž, c, dz, j d', t', ň, ľ a samostatne ich vymenovať,

<p>domácich slov  výslovnosť mäkkých spoluhlások č, dž, ž, š, c, dz, j d', t', ň, ľ  výslovnosť a pravopis spoluhlások d', t', ň, ľ pred samohláskami i, e a pred dvojhláskami ia, ie, iu</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- uplatniť pravopis i/í po mäkkých spoluhláskach,</li> <li>- správne vyslovovať mäkké spoluhlásky aj v menej známych slovách, v nových slovných spojeniach a poznať ich významovú stránku,</li> </ul>
<p>tvrdé spoluhlásky  výskyt i/í po tvrdých spoluhláskach v cudzích a zvukomalebných slovách  výslovnosť a pravopis spoluhlások d, t, n, l v porovnaní s výslovnosťou a pravopisom spoluhlások d', t', ň, ľ</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- identifikovať v slovách tvrdé spoluhlásky h, ch, k, g, d, t n, l,</li> <li>- rozlišovať tvrdé spoluhlásky v texte po sluchovej aj zrakovej stránke,</li> <li>- uplatniť pravopis y/ý po tvrdých spoluhláskach,</li> <li>- uplatniť pravopis i/í po tvrdých spoluhláskach v cudzích slovách (kino, kimono...) a v zvukomalebných slovách (kikirik, chi-chi...),</li> <li>- uplatniť pravopis a výslovnosť slov s tvrdou spoluhláskou l, po ktorej sa píše y (lyko, mlyn, plyn, lysá, lyžica...),</li> </ul>
<p>slabika  kvantita slabík  spájanie hlások do slabík  slabičnosť slov  rozdeľovanie slov na konci riadka</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozoznávať krátke a dlhé slabiky,</li> <li>- správne spájať spoluhlásky a samohlásky do slabík,</li> <li>- správne spájať spoluhlásky a dvojhlásky do slabík,</li> <li>- rozdeľovať slová na slabiky,</li> <li>- rozdeľovať slová na jednoslabičné a viacslabičné,</li> <li>- správne rozdeľovať slová na konci riadku,</li> <li>- rozoznávať kvantitu slabík,</li> <li>- rozdeľovať slová s dvojhláskami na slabiky,</li> </ul>
<p>jednoduchá veta  druhy viet  interpunkčné znamienka (bodka, otáznik, výkričník) na konci vety</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- tvoriť gramaticky správne vety,</li> <li>- poznať druhy viet (oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie a zvolacie),</li> <li>- správne používať za vetami interpunkčné znamienka: bodku, otáznik, výkričník,</li> <li>- uplatňovať melódiu vety podľa komunikačného zámeru výpovede,</li> </ul>
<p>ústne a písomné blahoželanie  tykanie – vykanie  adresa bydliska súkromný list blahoželanie (ústne, písomne)  pohľadnica  rozprávanie (ústne)  opis predmetu, ilustrácie</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zablahoželať ústne aj písomne,</li> <li>- používať tykanie a vykanie v závislosti od danej situácie,</li> <li>- napísať správnu adresu svojho bydliska,</li> <li>- napísať jednoduchý (súkromný) list,</li> <li>- sformulovať blahoželanie ústne, písomne,</li> <li>- napísať blahoželanie na pohľadnicu, porozprávať vlastný zážitok,</li> <li>- porozprávať obsah z prečítaného textu,</li> <li>- porozprávať príbeh podľa série obrázkov,</li> <li>- porozprávať dej konkrétneho alebo vymysleného príbehu,</li> <li>- vytvoriť nadpis k príbehu,</li> <li>- opísať predmet podľa jeho najvýraznejších (osobitých) znakov,</li> <li>- opísať ilustráciu pomocou vlastnej slovnej zásoby.</li> </ul>

## II. Čítanie a literárna výchova (podľa ŠVP)

Časová dotácia vyučovacích hodín/týždeň – druhý ročník: 5 (3 ŠVP + 2 ŠkVP)

Čítanie a literárna výchova	
Obsah	Cieľové kompetencie
text	<ul style="list-style-type: none"> <li>- porozumieť, že text má určitý komunikačný zámer (oznámiť niečo, poučiť niekoho, prípadne pobaviť),</li> <li>- uplatňovať správnu techniku čítania pri čítaní akéhokoľvek textu,</li> <li>- čítať plynulo súvislý text, správne dýchať, artikulovať, dodržiavať správnu výslovnosť,</li> <li>- prečítať text na primeranej úrovni, pričom uplatňuje vhodnú moduláciu hlasu, suprasegmentálne javy (melódia vety, slovný prízvuk, dôraz, pauza, rytmus, intenzita hlasu),</li> <li>- čítať text s porozumením,</li> <li>- reprodukovat' informácie podľa otázok formulovaných učiteľom, ktoré sú v texte uvedené priamo,</li> <li>- porozumieť informáciám, podľa otázok formulovaných učiteľom, ktoré sú v texte uvedené nepriamo,</li> <li>- vyjadriť vlastný názor na prečítaný text,</li> </ul>
báseň, strofa, rým, verš nadpis	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlíšiť báseň od iných literárnych útvarov,</li> <li>- identifikovať veršované a neveršované literárne útvary,</li> <li>- identifikovať v básni strofu,</li> <li>- identifikovať v básni rým, verš,</li> <li>- zarecitovať báseň (básne) podľa vlastného výberu,</li> <li>- identifikovať nadpis v texte,</li> <li>- tvoriť nadpis k rôznym textom (básnickým alebo prozaickým),</li> </ul>
autor, spisovateľ, spisovateľka kniha, knižnica, čitateľ ilustrácia, ilustrátor	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vyhľadávať v textoch mená autorov detskej literatúry,</li> <li>- poznať mená najznámejších autorov detskej literatúry,</li> <li>- orientovať sa v knižnici,</li> <li>- čítať knihy od známych slovenských aj zahraničných autorov detskej literatúry,</li> <li>- povedať obsah prečítanej knihy,</li> <li>- vymenovať postavy z prečítanej knihy,</li> <li>- poznať mená detských ilustrátorov,</li> <li>- nakresliť ilustráciu k prečítanej knihe,</li> </ul>
krátke literárne útvary ľudovej slovesnosti ľudové riekanky, vyčítanky, piesne	<ul style="list-style-type: none"> <li>- recitovať krátke útvary ľudovej slovesnosti,</li> <li>- odlíšiť krátke literárne útvary ľudovej slovesnosti od iných literárnych útvarov (napr. rozprávok),</li> <li>- zaspievať ľudovú pieseň podľa vlastného výberu,</li> </ul>
ľudová rozprávka (obsah, dej, postavy)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysvetliť pojem ľudová rozprávka,</li> <li>- plynulo prečítať text ľudovej rozprávky,</li> <li>- uplatniť pri čítaní správne dýchanie, artikuláciu a dodržiavať správnu výslovnosť,</li> <li>- identifikovať postavy v rozprávke,</li> <li>- porozprávať dej rozprávky,</li> <li>- povedať ponaučenie vyplývajúce z rozprávky,</li> <li>- vymenovať názvy niektorých rozprávkových kníh</li> </ul>
bábkové divadlo, bábkoherec, bábkar	<ul style="list-style-type: none"> <li>• vysvetliť pojem bábkové divadlo,</li> <li>• vysvetliť, čo je bábka, kto je bábkoherec, bábkar,</li> <li>• zhotoviť jednoduchú bábku (z papiera, látky),</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• zahrať bábkovú hru so spolužiakmi,</li> </ul>
zdrobnenina	<ul style="list-style-type: none"> <li>• vysvetliť pojem zdrobnenina,</li> <li>• vyhľadať zdrobneninu v texte,</li> <li>• vytvoriť krátky literárny text so zdrobneninami,</li> </ul>
noviny detské časopisy	<ul style="list-style-type: none"> <li>• čítať nahlas a s porozumením veku primerané texty z novin a detských časopisov,</li> <li>• povedať stručný obsah prečítaného textu,</li> <li>• poznať názvy známych detských časopisov.</li> </ul>

### III. Čítanie a literárna výchova – Mimočítankové čítanie (podľa ŠkVP)

Časová dotácia vyučovacích hodín/týždň – druhý ročník: **5** (3 ŠVP + 2 ŠkVP)

Čítanie a literárna výchova – Mimočítankové čítanie	
Obsah	Cieľové kompetencie
Časopisecká literatúra	<ul style="list-style-type: none"> <li>• čítať nahlas a s porozumením veku primerané texty z novin a detských časopisov,</li> <li>• povedať stručný obsah prečítaného textu,</li> <li>• pracovať s tajničkami, rébusmi, zábavnými úlohami uvedenými v časopise.</li> </ul>
Autorská rozprávka	<b>Jozef Čiger Hronský: Zlatý dážd'</b>
Poézia	<b>Ľudmila Podjavorinská: Už ho vezú, Krista Bendová: Bola raz jedna trieda</b>
Dramatická výchova	• hranie roll play, nácvik krátkych divadielok, improvizácia, pantomíma
Mimočítankové čítanie	<b>Kovárová, D. – Kurtulíková, A.: Mimočítankové čítanie</b> – pracovný zošit pre 2. ročník základnej školy
Návšteva mestskej knižnice	Oboznámenie sa s možnosťou vypožičania kníh, beseda o knihe s pracovníčkou knižnice.

## 3. ROČNÍK

Časová dotácia vyučovacích hodín/týždň – tretí ročník: **8** (6 ŠVP + 2 ŠkVP)

Časová dotácia SJL určená ŠVP je posilnená 2 vyučovacími hodinami/týždň. Jedna vyučovacia hodina posilňuje jazykovú zložku SJL a druhá hodina je zameraná na mimočítankovú literatúru v rámci zložky čítanie a literárna výchova.

Slovenský jazyk a literatúra v štvrtom ročníku pozostáva zo zložiek:

- I. Jazyková zložka
- II. Čítanie a literárna výchova
- III. Čítanie a literárna výchova – mimočítankové čítanie
- IV. Komunikačná zložka – sloh

### Vzdelávací obsah a cieľové kompetencie SJL v 3. ročníku ZŠ

#### I. Jazyková zložka

Časová dotácia vyučovacích hodín/týždň – tretí ročník: **4**(3 ŠVP + 1 ŠkVP)

Časová dotácia určená ŠtVP je posilnená 1 vyučovacou hodinou/týždň, ktorá je využitá k dôkladnejšiemu zameraniu sa na obsah učiva, na jeho utvrdzovanie, precvičovanie.

### III. Čítanie a literárna výchova - Mimočítankové čítanie (podľa ŠkVP)

Časová dotácia vyučovacích hodín/týždň – tretí ročník: **3** (2 ŠtVP + 1 ŠkVP)

• **POJMY: Časopisecká literatúra pre deti a mládež.**

**Obsah:** Naučiť žiakov vedieť si vybrať vhodný časopis pre deti a mládež. Naučiť žiakov pracovať s časopisom, vedieť sa v časopise orientovať podľa obsahu, vedieť si vyhľadať zaujímavosti, zábavu a pod

**Cieľové kompetencie:** Žiak si vie podľa obsahu vyhľadať článok alebo text, ktorý ho zaujíma alebo text s ktorým pracuje na vyučovacej hodine. Žiak vie z časopisu využiť text vhodný k inému vyučovaciemu predmetu.

• **POJMY: Súťažný celoslovenský projekt – Čitateľský oriešok.**

**Obsah:** Viest žiakov k prezentovaniu svojich vedomostí a znalosti na súťažiach a tým prezentovať vlastnú školu.

**Cieľové kompetencie:** Žiak vie svoje vedomosti, znalosti a poznatky uplatniť v rôznych súťažiach, vie si vyhľadať na internete potrebné informácie, dostupnú literatúru a dodržiavať pravidlá súťaží a projektov, do ktorých sa zapojí samostatne alebo v rámci triedneho kolektívu.

• **POJMY: Autorská rozprávka – Futová G.: Nezblázni sa, mamička, Strong J.: Môj otec má aligátora.**

**Obsah:** Zoznámiť žiakov s druhom rozprávky. Vysvetliť pojem. Žiaci čítajú rozprávky nielen v učebnici, ale vyhľadávajú ich aj v časopisoch, v knižnici, doma. Všímajú si členenie rozprávky ako literárneho útvaru. Naučiť ich mená svetových rozprávkárov vedieť niekoľko názvov rozprávok.

**Cieľové kompetencie:** Žiak vie prečítať rozprávku nahlas, plynulo, s porozumením, v rozprávke výrazne čítať priamu reč, rozlíšiť rozdiely medzi ľudovou a autorskou rozprávkou. Žiak pozná pojem autorská rozprávka. Vie prakticky nájsť príklady autorskej rozprávky. Pozná členenie textu rozprávky a vie pomenovať jej výchovný cieľ.

• **POJMY: Povest'- Povesti o hradoch a zámkoch.**

**Obsah:** Zoznámiť žiakov s povest'ou, vysvetliť, že povest' sa opiera o skutočnosť (Bratislavský hrad, Svätopluk....) čím rozprávka má celý dej vymyslený. Povest' je podobná rozprávke, má jednoduchý dej a je krátka.

**Cieľové kompetencie:** Žiak vie vyhľadať v povesti hlavnú myšlienku.

• **POJMY: Čitateľské dielne – čitateľský denník, Sovičkové čítanie - čítanie a prezentácia vlastnej knihy.**

**Obsah:** Vytvárať u žiakov vzťah ku knihe prostredníctvom čitateľského denníka triedy. Vyhľadať si svoju obľúbenú knihu, s ktorou žiak pracuje na hodinách. Prezentuje svoju vlastnú obľúbenú knihu.

**Cieľové kompetencie:** Žiak si vie vybrať obľúbenú knihu, vie vysvetliť prečo je jeho najobľúbenejšia. Žiak vie prezentovať svoju obľúbenú knihu.

## 4. ROČNÍK

Časová dotácia vyučovacích hodín/týždňov – štvrtý ročník: **8** (6 ŠVP + 2 ŠkVP)

Časová dotácia SJL určená ŠVP je posilnená 2 vyučovacími hodinami/týždňov. Jedna vyučovacia hodina posilňuje jazykovú zložku SJL a druhá hodina je zameraná na mimočítankovú literatúru v rámci zložky čítanie a literárna výchova.

Slovenský jazyk a literatúra v štvrtom ročníku pozostáva zo zložiek:

- I. Jazyková zložka
- II. Čítanie a literárna výchova
- III. Čítanie a literárna výchova – mimočítankové čítanie
- IV. Komunikačná zložka – sloh

### Vzdelávací obsah a cieľové kompetencie SJL v 4. ročníku ZŠ

#### III. Čítanie a literárna výchova - Mimočítankové čítanie (ŠkVP)

Časová dotácia vyučovacích hodín/týždňov – štvrtý ročník: **3** (2 ŠVP + 1 ŠkVP)

• **POJMY: Časopisecká literatúra pre deti a mládež.**

• **Obsah:** Literárne texty sú zamerané na zvládnutie techniky čítania, na porozumenie prečítaného textu. Obsahujú témy prírodných motívov spojených s jesenným dozrievaním a

- s tematikou školy.
- **Cieľové kompetencie:** Vie vymenovať knihy pre deti a mládež, ktoré pozná z domu alebo knižnice. Pozná niektorých významných detských autorov. Vie porozprávať krátky dej z prečítanej knihy alebo vie povedať jej obsah.
- **POJMY: Súťažný celoslovenský projekt – Čitateľský oriešok.**
- **Obsah:** Viesť žiakov k prezentovaniu svojich vedomostí a znalosti na súťažiach a tým prezentovať vlastnú školu.
- **Cieľové kompetencie:** : Žiak vie svoje vedomosti, znalosti a poznatky uplatniť v rôznych súťažiach, vie si vyhľadať na internete potrebné informácie, dostupnú literatúru a dodržiavať pravidlá súťaží a projektov, do ktorých sa zapojí samostatne alebo v rámci triedneho kolektívu.
- **POJMY: Autorská rozprávka Gabriela Futová: Psia škola kocúra Červenochvosta. Fraňo Kráľ: Jano. Slovenské rozprávky P. Dobšinského.**
- **Obsah:** Zoznámiť žiakov s druhom rozprávky. Vysvetliť pojem. Žiaci čítajú rozprávky nielen v učebnici, ale vyhľadávajú ich aj v časopisoch, v knižnici, doma. Všímajú si členenie rozprávky ako literárneho útvaru. Vedieť vymenovať mená autorov a názvy uvedených diel.
- **Cieľové kompetencie:** Žiak vie prečítať rozprávku nahlas, plynulo, s porozumením, v rozprávke výrazne čítať priamu reč, rozlíšiť rozdiely medzi ľudovou a autorskou rozprávkou Žiak pozná pojem autorská rozprávka. Vie prakticky nájsť príklady autorskej rozprávky. Pozná členenie textu rozprávky a vie pomenovať jej výchovný cieľ.
- **POJMY: Jozef Cíger Hronský a jeho tvorba (Slovenské povesti, Slnovratka)**
- **Obsah:** Zoznámiť žiakov so životom a s dielami J. C. Hronského. Prečítať horeuvedené diela Slovenské povesti, Slnovratka.
- **Cieľové kompetencie:** Žiak pozná životopis a tvorbu J. C. Hronského.
- **POJMY: Čitateľské dielne – čitateľský denník, čítanie a prezentácia vlastnej knihy. Tajomstvá sveta – kreatívne úlohy na rozvíjanie čítania s porozumením (pracovný zošit, Raabe)**
- **Obsah:** Vytvárať u žiakov vzťah ku knihe prostredníctvom čitateľského denníka triedy. Vyhľadať si svoju obľúbenú knihu, s ktorou žiak pracuje na hodinách. Prezentuje svoju vlastnú obľúbenú knihu. Žiak číta s porozumením a vie vypracovať praktické kreatívne úlohy vyplývajúce z prečítaného textu.